

Kirken indvendig

Selve kirkerummet er et stort, meget harmonisk, hvidkalket og lyst rum, hvor et pulpitur går langs hele kirkeskibets nordside og smukt svinger sig over hoveddøren og langs noget af sydsiden. Når man træder ind i kirkerummet, far man straks øje på det store alter. Altertavlen er en sengotisk fløj altertavle fra 1515, med to oprindelig bevægelige fløje, som man lukkede for i fastetiden. Altertavlens midtbillede er et nadvermaleri, malet af den fynske maler Stub i 1814 som kopi af alterbilledet i Sankt Marie kirke i Sønderborg.

På altertavlens fod, den såkaldte predella, findes det kunstnerisk mest værdifulde: På en skydedør ind til et gammelt monstransgemme findes et usædvanlig skønt billede af jomfru Maria og Jesus-barnet, og på hver side en profet i tidens dragt.

I yderfelterne på tavlen ovenover står apostlene, skåret i træ og farvelagte. De stammer også fra 1515.

Selve altertavlen er omgivet af ornamenten, der tydeligvis er præget af baroktidens stil. I topstykket er der to engle, der holder redskaberne, der blev brugt ved Jesu korsfæstelse, samt de to brødre Moses og Aron, den første med lovens tavler, den sidste i ypperstepræstens skrud. I midten er der et maleri på kobber af Jesu opstandelse påskemorgen. Øverst oppe troner Jesus på jordkloden. Han træder på slangen, så han knuser dens hoved, medens den stikker ham i hælen.

Altertavlen har gennem tiderne gennemgået flere renoveringer. Øverst oppe i feltet nærmest Moses står årstallet »Anno 1655«, og nærmest Aron: »Renovatum 1777«. I oktober 1995 blev altertavlen sendt til konservator Bent Jacobsen i Korinth på Fyn for at blive renoveret, og i halvandet år måtte menigheden undvære altertavlen. Under renoveringen opdagede konservatoren, at der på bagsiden af altertavlens fløje gemte sig to malerier, som var blevet overmalet. De stammer fra samme tid som selve alteret, altså 1515. Det ene maleri forestiller Skt. Morten, som kirken er indviet til. At det er Skt. Morten kan man se af, at han skærer en flig af sin kappe for at give den til en fattig tigger, der knæler ved hans fod.

Det andet billede forestiller Marias mor, Anna, med Jesus-barnet og stående ved siden af Jesu mor. Altertavlen blev genindviet søndag den 13. april 1997 under medvirken af biskop Olav Lindegaard, Haderslev.

Samme søndag modtog kirken tre helgenfigurer, som var blevet opbevaret på museet i Sønderborg i 74 år. Det var Skt. Antonius (under hans kappe en lille gris), Skt. Morten (ved hans fod en tigger på krykke) og Johannes Døberer (bog med lam, hans kofte ender i dyrehoved). De er anbragt på den nordre korbuevæg. På den modsatte sidevæg hænger en Mariafigur, som også har været opbevaret på museet i Sønderborg, men som kom tilbage til kirken den 15. september 1996. Denne Mariafigur med barnet stammer sandsynligvis fra et fruealter, som har været placeret, hvor de tre helgenfigurer nu hænger.

På selve alterbordet, der består af munkesten, ligger der en massiv egetræsplade, der harmonerer fint med det rustikke alterbord. Mellem fire store lysestager ligger der en stor gammel bibel fra 1700 tallet. Den har tilhørt Diddé og Peter Petersen, Asserballe Mølle, og kirken fik den foræret i 1996 af Peter Petersen fra Augustenborg.

Peter Petersen oplyser om Bibelen, at hans far har fået den fra Dyndved, fra Elly og Nicolaj Jespersen, og Peter Petersen lod den smukt indbinde i gedeskind af Jacob Hansen, Bakken.

På de første sider findes der forskellige indskrifter og oplysninger om, hvem der har ejet Bibelen, blandt andet Niels Christensen, født 1729 i Møgeltønder. Der står også om familieførelser og dødsfald. Desværre er andre personlige tilføjelser unøjagtige. Dog står der, at kongen, Christian den VI, er død den 6. august 1776.

Hvordan Bibelen er endt i Dyndved hos Elly og Nicolaj Jespersen, det melder historien ikke noget om. Det er en smuk tanke af Peter Petersen, at han syntes, at Bibelen skulle anbringes på alteret i Egen Kirke, for det er et meget kostbart klenodie.

LYSEKRONERNE

Midt i kirken hænger tre lysekroner, hvoraf den i midten er den største og meget smuk. Den er skænket til kirken i 1895 af aftægtsmand Hans Jørgensen fra Egen. Da kirken i 1970 - 71 gennemgik den store renovering, anså man det ikke for muligt at istandsætte denne lysekrone, og den blev lagt op på loftet, hvor den forfaldt yderligere. I 1997 blev man tilfældigt opmærksom på den igen, og man undersøgte, om man nu var i stand til at restaurere den. Det viste sig muligt, da man i mellemtiden havde faet bedre tekniske midler til at istandsætte den. Efter at have ligget på kirkeloftet i 37 år blev den nu genindviet 1. søndag i advent 1997.

PRÆDIKESTOLEN

Prædikestolen og dens billedfelter er skåret af den kendte Hinrich Ringerink i Flensborg i året 1600. Den første prædikestol han lavede blev kasseret, fordi den var for stor og for dyb. En ny blev bestilt, og den første kom til at hænge i Ske. Marie kirke i Sønderborg. Den ny var 20 rigsdaler billigere, og den blev smukkere og

passede bedre til kirken. Forsiden består af fire bemalede felter, der forestiller Jesu fødsel, død, opstandelse og himmelfart.

Lydhimlen over prædikestolen har fem topstykker, der symboliserer klogskab (spejlet), håbet (ankeret), mådehold (kandebæger), troen (korset), og styrken (søjlen).

DØBEFONTEN

Kirkens ældste inventar er døbefonten. Man regner med, at den er lige så gammel som kirken. Den er romansk i stilen af bægerbladtypen, og kummen er af gotlandsk kalksten. Den hviler på en sokkel af granit. Ved istandsættelsen i 1970 blev den lettere repareret. Dåbsfadet og dåbskanden er skænket af en kvindekreds i 1928

KRUCIFIKSET

Krucifikset er et såkaldt »korbuekrucifiks«, idet det oprindeligt hang over korbuen. Det er smukt og harmonisk i sengotisk stil. Det blev opmalet af Mathias Blume i 1749 og senere igen i 1854 restaureret af maler Schack.

I forbindelse med restaurering af altertavle og prædikestol har konservator Bent Jacobsen, Korinth, i 1997 renoveret krucifikset.

PULPITURET

Pulpituret har gennem tiderne haft mange forskellige udformninger. Den ældste del langs nordsiden er fra 1515.

I 1823 fik man lov til at udvide det, så det i dag strækker sig videre langs vestvæggen i tårn delen og langs sydvæggen og ind i tværskibet, hvor man i 1970 etablerede en trappe ned i kirken. De oprindelige træstolper er senere blevet erstattet af de nuværende jernstolper.

ORGLET

Ifølge Jørgen Nielsen fik kirken sit første orgel i 1515.

Det er det tredje orgel, vi har i dag, og det var Marcussen & Søn, Åbenrå, der i 1872 leverede hovedbestanddelen af det nuværende orgel. I 1955 blev det udvidet med et rygpositiv af Wilhelm Hemmersam, og i 1975 blev spillebordet og store dele af det mekaniske anlæg fornyet af P. Bruhn & Søn.

Rygpositivet blev ved samme lejlighed omintoneret med henblik på en kraftigere klang. I hovedværket er der 8 stemmer, i rygpositivet 6 stemmer og i pedalværket er der 3 stemmer, i alt 17 stemmer. Der er koblinger på hovedværk og rygpositiv, på hovedværk og pedal samt på rygpositiv og pedal.

EPITAFIERNE

På korbuevæggens sydside hænger der et dobbeltepitafie, et gravminde, over »Den salige Christopher Witt, fyrstelig slesvig-holstensk husfoged på Osterholm, født i Eckernforde den 6. oktober 1661, salig bortgået i Herren den 3. April 1720 på Osterholm«.

Ligtekst: Apokalypsen, kapitel 14, vers 13.

På det andet gravminde står der:

»Her hviler i Gud ved siden af sin lille søn den salige velbårne frue, Fru Maria Witten, født Haliborton.

Den velbårne Herr Christopher Witten, høj fyrstelig af Holstens ædle frue. Som er født i Glickstadt den 25. februar 1678. Salig hensovet i Herren på Osterholm den 25. oktober 1709«.

Ligtekst: Andet Korinterbrev, kapitel 15, vers 14,20,21, og 22.

Som før omtalt var det indtil 1805 skik, at man begravede hertugelige personer inde i kirken, og man mener, at Christopher Witts begravelse har været under disse epitafier.

KIRKESKIBENE

Kirkeskibet »Margrethe«, som hænger i hovedskibet, er skænket af Jørgen Bertelsen, Stolbroløkke, til minde om hans afdøde datter. Det er fremstillet af pastor Mogens Larsen, Svenstrup.

På dette sted hang oprindeligt skibet »Skjold«, der efter traditionen er hængt op i kirken i 1758. Det er bygget i Holland som et fladbundet handelsskib, en såkaldt Evert. Senere er det forsynet med 8 kanoner til værn mod kaperskibe o. lign., der ofte hærgede disse farvande. Det er rigget til som en brig med to master. Det er restaureret af Knud Knudsen, søn af førnævnte Christian Knudsen, og i 1998 er det renoveret af konservator Fritz Jørgensen, Svendborg, og anbragt i sideskibet.

Ifølge optegnelser af pastor Christian Knudsen er det foræret til kirken af en gårdejer i Dyndved ved navn Peter Nikolaj Mohr i 1758.

Han var den 7. registrerede ejer af gården Veesebækvej 10, Dyndved, tilhørende Nikolaj Jespersen.

KLINGPUNGEN

På væggen til højre for indgangen hænger der en klingpung. Den brugte kirketjeneren til at gå rundt med blandt kirkegængerne, for at de kunne lægge en skærv i den til sognets fattige og trængende.

Pengene blev så fordelt hvert år ved juletid sammen med bidrag, der var indkommet i offerblokken ved indgangen. Klingpungen er ikke så gammel, den er fra 1935. Skikken med at gå rundt med den, var ikke populær, og den holdt op, da pastor Lærkes gik af som præst i 1980.

SAKRISTIET

Som før omtalt bruges sakristiet i dag som omklædningsværelse for præsten. Men besøgende bør også lægge mærke til de billeder, der hænger på væggene. Der er først og fremmest et maleri af biskop Jørgen Hansen, der var sognepræst for Egen menighed fra 1845-1887 og biskop over Als og Ærø fra 1848 til 1864.

Han døde i 1889. Det er et smukt portræt af biskoppen i ornat og med de ordener, der vidner om hans trofasthed. Maleriet er skænket menigheden af hans børn. Der er også to andre malerier: et af pastor Johannes Amalius Schmidt, 1895 -1899 og et af Johannes Petersen. Dette sidste er malet af Eckersbergs læremester Jes Jessen i Åbenrå.